

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

**YEREL YÖNETİMLER PROGRAMLARINDA EĞİTİM VE KARIYER
EDUCATION AND CAREER IN PROGRAMS OF LOCAL ADMINISTRATIONS**

Doç. Dr. Hakan Mehmet KİRİŞ¹

Öğr. Gör. Tuna Emre KÖKLÜ²

ÖZ

Yükseköğretim kurumları, öğrencilerin mezuniyet sonrası hayatlarında yapacakları mesleklere ve kariyer süreçlerine nitelikli bir şekilde hazırlamak, teorik ve pratik bilgiyi öğrencilere aktarmak ve bilgi üreten ve kullanılabilir bilgi üretme becerisi sağlayan yerlerdir. Bir yükseköğretim kurumunda okuyan birey alanıyla ilgili bir mesleği yaptığında öğrencilik hayatında aldığı teorik ve pratik bilgiyi işleyip gerçek hayata uyarlayabildiği takdirde hem bireysel hem de kurumsal performans düzeyi de artmış olacaktır. Burada sayılan hedeflerin gerçekleşebilmesi içinse üniversitelerdeki bölüm ve programların müfredatlarının ve diğer faaliyetlerinin iyi bir şekilde tasarlanıp güncel kalabilmesi ve işe alımlarda iyi bir istihdam politikasının belirlenmesi gerekir. Bütün bu amaçlar doğrultusunda dış paydaşlarla olan etkileşim de son derece önemlidir. Bu çalışmada, Türkiye’de Meslek Yüksekokullarında yer alan Yerel Yönetimler programları hakkında analizlere yer verilecektir. Yerel yönetimler eğitimi çerçevesinde literatür bilgisi, YÖK (Yükseköğretim Kurulu), ÖSYM (Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi) ve programların bulunduğu yüksekokulların web sayfalarında yer alan bilgilerden yararlanarak programın yaygınlığı, belli kriterler çerçevesinde sıralanması, müfredatlarının benzer ve ayrılan yönleri, istihdam olanakları açısından analizi ve geleceği ile ilgili değerlendirmeler yapılmıştır. Böylece yükseköğretim alanında bu alanın güncel durumu hakkında bir çerçeve oluşturulmaya çalışılmıştır. Gerek bu alanda gerekse de farklı alanlarda da bu tür çalışmalara ihtiyaç olduğu ve bunların yükseköğretim politikaları bakımından yararlanılabilir olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Yerel Yönetimler Programları, Yükseköğretim, Ön Lisans, Meslek Yüksekokulları, Belediyecilik Eğitimi

JEL Kodları: I20, I21, I23, H83, H75

ABSTRACT

Higher education institutions are the establishments that prepare students for their professions and career processes in their post-graduation lives in a qualified manner. They also transfer theoretical and practical knowledge to students and produce knowledge. They also help student to get ability to provide usable knowledge. When a student at higher education institution performs a profession related to his field after graduation, if he can process the theoretical and practical knowledge he received in his student life and adapt it to real life, both individual and institutional performance levels will be increased. In order to succeed targets listed here, the curricula and other activities of the departments and programs in universities must be well designed and updated, and a good employment policy must be determined in recruitment. Interaction with external stakeholders is also extremely important for all these purposes. In this study, Local Government programs situated in the Vocational Schools in Turkey will be analyzed. within the framework of local governments education, its ranking as similar and divergent aspects of the curriculums, employment opportunities and future evaluations, its prevalence as the literature information and the Local Government programs information on the web pages of YÖK, ÖSYM and the Schools where the programs are located. Thus, it was tried to create a framework about the current situation of this

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi, 0000-0001-9514-117X, hakankiris@sdu.edu.tr

² Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Gönen MYO, Yerel Yönetimler Programı, ORCID: 0000-0003-3883-6981, tunakoklu@isparta.edu.tr

department in the field of higher education. It can be said that there is a need for such studies both in this field and in different fields and that they can be utilized in terms of higher education policies.

Keywords: Local Governments Programs, Higher Education, Associate Degree Program, Vocational Schools, Municipal Work Education

JEL Codes: I20, I21, I23, H83, H75

1. GİRİŞ

Yerel Yönetimler, 1982 Anayasası'nın 127. Maddesine göre “*il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir*” şeklinde tanımlanmıştır. Ülke genelinde ihtiyaç duyulan kamu hizmetlerinin belirli kriterler çevresinde yürütülebilmesi için son derece önemli yönetim birimleridir. Elbette ki kamu hizmetlerinin ilgili birimlerce kaliteli şekilde yapılabilmesi nitelikli insan işgücünü gerektirir. Bu, yerel yönetimler eğitimi konusunu gündeme getirmektedir.

Yerel Yönetimler, üniversitelerin meslek yüksekokulları bünyesinde bulunan bir ön lisans programıdır.³ Bu program, meslek yüksekokullarının (MYO) Yönetim ve Organizasyon bölümü altında yer almaktadır. Meslek Yüksekokulları programlarının, fakültelerin en az dört yıl eğitim veren ve meslek ya da uzmanlık tanımlarına sahip lisans programlarına göre daha kısa ve temel bir çerçevede eğitim verdiğine yönelik bir anlayış bulunmaktadır. Böylece bu programlar, kamu ve özel sektör alanında ihtiyaç duyulan *ara elemanları* yetiştirmektedirler. Ön lisans düzeyinde oluşturulan programın mezuniyet yeterliliğinin iki yıl/dört dönemlik bir süreyi kapsadığı, ders yükü olarak 120 AKTS'nin tamamlanması ve elde edilen genel not ortalamasının mezun olabilirliği sağladığı görülmektedir. Yine bu sistem doğrultusunda öğrenci, ön lisans diplomasına sahip olduktan sonra Dikey Geçiş Sınavı (DGS) ile fakültelerin ilgili bölümlerine geçiş yapabilmekte ve lisans eğitimini tamamlayıp bu kez dört yıllık diplomaya ve onun sağladığı hak ve imtiyazlara sahip olabilmektedir.

Bu çalışma kapsamında Yerel Yönetimler programlarının yer aldığı birimlerin web sayfalarında yer alan *program hakkında* kısımlarının incelenmesine göre, Türkiye’de ilk Yerel Yönetimler programının 1984 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksekokulu’nda kurulduğu anlaşılmaktadır. O dönemde *Mahalli İdareler* adıyla kurulan programın kuruluş amacının; *ürettikleri mal ve hizmetler açısından halka en yakın yönetim birimleri olduğu bilinci ile yerel yönetimleri güçlendirecek nitelikli ara elemanlar yetiştirmek* olduğu ve mezunlara *meslek elemanı* unvanı verildiği ifade edilmektedir. Aynı programın güncel amacına bakıldığında; *yerel yönetimlerin daha etkin ve verimli çalışabilmesi için; belediyelere, il özel idarelerine, kaymakamlıklara, köy tüzel kişiliklerine ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nitelikli işgücü kazandırmak; yetenekli, bilgi birikimine sahip, araştırmacı, edindiği bilgileri iş hayatına aktarabilen, etkin ve kaliteli ara eleman yetiştirmek* şeklinde detaylandırıldığı görülmektedir (imyو.deu.edu.tr). Burada yerel yönetimler programında da diğer pek çok ön lisans ve lisans alanında olduğu gibi, eğitim ve kariyer bakımından çeşitlendirmeye yönelme dikkat çekmektedir. Bu da günümüz istihdam koşulları ve beklentileri dahilinde oldukça olağandır. Bir diğer örnek olarak, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Yerel Yönetimler Programı verilebilir. Bu program, 1994’te yine Mahalli İdareler adıyla faaliyetlerine başlamıştır. Programın amacı; *öğrencilere yerel yönetimlerin kuruluş, personel ve işleyişlerine ilişkin kural ve süreçlerin karşılaştırmalı olarak öğretilmesi* şeklinde tanımlanmıştır (meobs.marmara.edu.tr). Ayrıca Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi bünyesinde de 1994 yılında yerel yönetimler programının açıldığı görülmektedir. Programın

³ Ayrıca Marmara ve Iğdır Üniversitelerinde bu isimde ve lisans düzeyinde birer bölüm olduğu görülmektedir. Bu durumun diplomaların ve ilgili belgelerin mezunlara sağlayacağı hak ve olası imtiyazlar bakımından karşılığa neden olabileceği şimdiden söylenebilir. Bu nedenle lisans düzeyindeki sayıca az olan bölümlerin isimlendirilmesinde *yerel yönetimler ve siyaset, yerel yönetimler ve kent, yerel yönetimler ve planlama* gibi bir düzenleme yapılabilir. Eryiğit ve Akpınar’ın (2020: 324), Marmara Üniversitesi’nde bulunan yerel yönetimler lisans bölümündeki öğrencilere uyguladıkları anketin sonucunda da lisans programı ile ön lisans programının isimlerinin farklı olması gerektiği belirtilmiş ve *siyaset bilimi ve yerel yönetimler* isminin tercih edildiği görüşmüştür. Yine *Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi* veya *Kamu Yönetimi* bölümlerinin *Yerel Yönetimler* isimli ana bilim dallarına sahip olduğu eklenebilir.

amacının; yerel yönetimlerin kamusal hizmetlerin önemli bir kısmını üstlendiğinden eğitimli iş gücü ihtiyacının arttığı, programın da artan bu ihtiyacı karşılamaya yönelik olarak yerel yönetimlerde çalışabilecek personel yetiştirmek olduğu belirtilmektedir (anadolu.edu.tr).

Bu makalede, Türkiye’deki üniversitelerde 2020 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) sonuçlarına göre, öğrenci alabilen Yerel Yönetimler Programları sıralanmış ve kontenjan, doluluk, puan, müfredat, kariyer, güncel eğilimler gibi göstergeler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Böylece yerel yönetimler programına yönelik bir bütüncül görünüm elde edilmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Çalışma için gereken veriler; programların yer aldıkları üniversite birimlerinin web sayfaları, YÖK veri tabanı, çeşitli kamu kurumlarının veri tabanları ve alan ile ilgili daha önce yapılmış akademik çalışmalardan yararlanarak edinilmiştir.

2. FARKLI GÖSTERGELER İTİBARIYLA YEREL YÖNETİM PROGRAMLARI

2.1. Sayı İtibariyle Programların Karşılaştırılması

2020 YKS tercih kılavuzunda yer alan ve adaylar tarafından tercih edilebilecek 54 farklı birimde Yerel Yönetimler programı bulunmaktadır. Bunların 9’u birinci öğretimin yanında ikinci öğretim programlarıdır. Ayrıca, bu 54 birimin içinde Anadolu Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakülteleri de yer almaktadır. Yerel yönetimler programının daha önce özel üniversitelerde de öğrenci aldığı görülmekle birlikte son veriler sadece devlet üniversitelerini işaret etmektedir. Bu veriler, programın tercih oranının ve buna bağlı olarak öğrenci alabilen program sayısının önceki yıllara göre azaldığını göstermektedir.

Tablo 1. Yerel Yönetimler Programına 2020 YKS’de Öğrenci Alabilen Üniversiteler ve Birimleri

1	ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ (Gölbasi Meslek Yüksekokulu)	23	KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ (Simav Meslek Yüksekokulu)
2	AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ (Afyon Meslek Yüksekokulu) +İÖ	24	MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ (Battalgazi Meslek Yüksekokulu)
3	AMASYA ÜNİVERSİTESİ (Gümüşhacıköy Hasan Duman Meslek Yüksekokulu)	25	MANİSA CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ (Salihli Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)
4	ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ (Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu Meslek Yüksekokulu)	26	MARMARA ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)
5	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ (Köşk Meslek Yüksekokulu)	27	MERSİN ÜNİVERSİTESİ (Silifke Meslek Yüksekokulu)
6	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ (Kuyucak Meslek Yüksekokulu)	28	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ (Muğla Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)
7	BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ (Erdek Meslek Yüksekokulu)	29	NEŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ (Gülşehir Meslek Yüksekokulu)
8	BİNGÖL ÜNİVERSİTESİ (Bingöl Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)	30	NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ (Niğde Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)
9	BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)	31	ORDU ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)
10	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ (Biga Meslek Yüksekokulu)	32	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (Akören Ali Rıza Ercan Meslek Yüksekokulu)
11	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ (Çanakkale Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)	33	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (Beşşehir Ali Akkanat Meslek Yüksekokulu)
12	ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ (Kozan Meslek Yüksekokulu)	34	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (Kadınhanı Faik İçil Meslek Yüksekokulu)
13	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ (İzmir Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)	35	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (Karapınar Aydoğanlar Meslek Yüksekokulu)
14	FIRAT ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)	36	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ (Silifke Taşucu Meslek Yüksekokulu)
15	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ (Antakya Meslek Yüksekokulu)	37	SIİRT ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)
16	HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ (Kırkhak Meslek Yüksekokulu)	38	TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)
17	HİTİT ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu)	39	TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ (Niksar Meslek Yüksekokulu)
18	KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ (Pazarlık Meslek Yüksekokulu)	40	TRAKYA ÜNİVERSİTESİ (Uzunköprü Meslek Yüksekokulu)
19	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ (Kazım Karabekir Meslek Yüksekokulu)	41	UŞAK ÜNİVERSİTESİ (Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)

20	KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ (Abana Sabahat Mesut Yılmaz Meslek Yüksekokulu)	42	YALOVA ÜNİVERSİTESİ (Çınarcık Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)
21	KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ (Keskin Meslek Yüksekokulu)	43	ZONGULDAK BÜLENT ECEVİT ÜNİVERSİTESİ (Devrek Meslek Yüksekokulu)
22	KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ (Ali Rıza Veziroğlu Meslek Yüksekokulu) (+İÖ)		

2020 YKS Tercih Kılavuzu ile YÖK ATLAS verileri itibariyle Yerel Yönetimler programının bulunduğu üniversiteler ve birimleri tabloda gösterilmiştir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, şu an halen daha öğrencisi olan ve eğitim-öğretim süreci devam eden ancak 2020 yılı itibariyle öğrenci alımı durdurulmuş üniversiteler ve birimler Tablo 1'e dahil edilmemiştir.

Tabloya göre, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi farklı birimlerinde ikişer programa, Selçuk Üniversitesi farklı birimlerinde yer alan beş programa sahipken tabloda görülen diğer üniversitelerde birer yerel yönetim programı bulunmaktadır. Bu üniversitelerde birden fazla aynı programın 2020 yılı itibariyle öğrenci alabilmeleri, onların tercih edilirliliğine işaret etmektedir. Bu eğilimin sürekliliğine bakılması, diğer bir deyişle izleyen yıllarda da devam edip etmeyeceğinin gözlenmesi detaylı bir fikir oluşturulması bakımından öncelikli olacaktır.

Güncel görünüm itibariyle yerel yönetim programlarının sayıca azalma eğiliminde olduğu görülmektedir. Tercih ve doluluk azlığı durumunda Yükseköğretim Kurulu ve üniversiteler düzenleme yapmak gereği duymaktadırlar. Bu da her yıl tercih kılavuzunda yer alan bölüm veya program sayılarını değiştirebilmektedir.

2.2. Puan İtibariyle Programların Karşılaştırılması

2020 yılı YKS tercihleri sonucunda taban puana göre, en yüksek puanlı programlar sıralanabilir. Buna bir de ilgili programların tavan puanları eklenmiş ve aşağıdaki tablo oluşturulmuştur. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO bünyesinde yer alan Yerel Yönetimler Program'ının gerek taban gerekse de tavan puanları bakımından birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Marmara Üniversitesi'nin İstanbul'da yer almasının ve 1994 gibi görece eski bir tarihte faaliyetine başlayan yerel yönetimler programının alanında da önemli bir yere sahip olmasının ilk sırada yer alması bakımından öne çıkan göstergeler olduğu söylenebilir.

Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir MYO bünyesinde bulunan Yerel Yönetimler Programı için de benzer özellikler ileri sürülebilir. Bu programın kuruluş tarihi, diğerlerine göre daha eskidir ve bu bakımdan alanda öncü ve önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Diğer programların büyükşehirlerde ya da büyükşehre oldukça yakın olan Yalova'da yer aldığı dikkat çekmektedir. Çanakkale ise, bir sahil kentidir. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi'nde yer alan yerel yönetimler programının da bu listede üst sıralarda bulunması, bu program bakımından bu eğitim formatının önemli oranda karşılığı olduğunu düşündürmektedir.

Tablo 2. 2020 YKS Sonuçlarına Göre Programların Başarı Sıralaması

	TABAN PUAN	TAVAN PUANI
MARMARA ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO	261,443	375,467
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İZMİR MYO	239,404	319,980
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İZMİR MYO (İ.Ö)	227,011	256,272
ÇANAKKALE ON SEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO	222,532	290,367
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO	220,614	283,562
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ MUĞLA MYO	215,002	262,806
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (Açıköğretim)	208,615	374,709
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER MYO (İ.Ö)	208,095	240,920
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ ALİ RIZA VEZİROĞLU MYO	203,814	259,533
YALOVA ÜNİVERSİTESİ ÇINARCIK MYO	202,641	250,045

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ MUĞLA MYO (İ.Ö)

202,215

230,891

Kaynak: www.osym.gov.tr

Kentsel olanakları yüksek olan, görece daha gelişmiş şehirlerde yer alan üniversitelerin daha fazla tercih edilmesi, bu programların puan artışına da katkı yapmaktadır. Büyükşehirlerde yer alan bölüm veya programların ilk sıralarda yer alması, daha önce de farklı araştırmalara konu olmuş bir durumdur. Kiriş ve Gül (2017: 2117-2118) yapmış oldukları bir çalışmada elde ettikleri sonuca göre; üniversite tercihi yapacak olan aday için üniversitenin üç ana kentte ya da diğer büyükşehirlerden birinde olmasının önemli olduğunu ortaya koymuşlar ve *üniversite büyükşehirde okunur* düşüncesinin halen geçerli olduğunu belirtmişlerdir. Apaydın ve Kapucu'nun (2017: 215) yapmış olduğu araştırmaya göre; öğrenciler seçim yaparken seçecekleri üniversitenin sosyal etkinliklerine, akademik itibara ve buna bağlı olarak eğitimin kalitesine bakmaktadırlar. Üniversite tercih sebepleri ile ilgili yapılan bir diğer çalışma da benzer sonuçları ortaya koymuştur. Bu çalışmaya göre; üniversitenin saygınlık ve imajı ile kampüs olanakları adayların tercih sebeplerinde ön plana çıkmaktadır (Çatı vd., 2016: 175).

Günümüzde ulaşım ve iletişim araçlarının gelişimi ve çeşitliliği, yükseköğrenim öğrenci ve adaylarının, bölüm ya da programlar hakkında bilgi ve deneyim paylaşımını da hızlandırmış ve yaygınlaştırmıştır. Özellikle sosyal medya araçlarının çeşitliliği ve etkileri bu kapsamda belirleyici rol oynayabilmektedir. Dolayısıyla öğrenci memnuniyetinin tercih edilebilirlik bakımından önemli bir göstere olduğunu göz önüne almak gerekir. Karadağ ve Yücel'in (2020), üniversite memnuniyeti üzerine düzenli olarak yayınladıkları raporlar bu açıdan önemli veriler içermektedir. YÖK tarafından tutulan istatistik ve diğer verilerin yer aldığı lisans, ön lisans ve mezun atlasları, tercih ve net sıhırbazları da oldukça yararlı içerikler barındırmaktadır. Bu verilerin gelecek yıllarda yükseköğretim konusunda çalışan uzmanların ve üniversite adaylarının daha çok kullanacağı bir içerik olacağı söylenebilir. Buradaki verilerin erişilebilir ve anlaşılır olması önemlidir.

2.3. Kontenjan ve Doluluk İtibariyle Programların Karşılaştırılması

2020 YKS verilerine bakıldığında yerel yönetimler programlarının toplam 3215 kişilik kontenjana sahip olduğu görülmektedir. Bunun 900 kişilik kısmı açıköğretim programlarında yer almaktadır. Yine aynı yılın verilerine göre, 2828 kontenjanın dolu olduğu ve bunun yine 923 kişilik kısmının açıköğretim programları olduğu görülmektedir. Böylece toplam doluluk oranı, %87,96'ya ulaşmıştır. Açıköğretim programları hariç tutulduğundaysa doluluk oranı %83,28 olmaktadır.

Açıköğretim dışında yerel yönetimler programları arasında en yüksek öğrenci kontenjanının Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu MYO ile Manisa Celal Bayar Üniversitesi Salihli MYO'da olduğu görülmektedir. Tablo 3'te görüldüğü gibi, en yüksek kontenjanlara sahip olan programların genelde dolu olduğu söylenebilir.

Tablo 3. 2020 YKS Sonuçlarına Göre En Çok Kontenjana Sahip Programlar ve Kazanan Öğrenci Sayısı

	KONTENJAN	KAZANAN
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (Açıköğretim)	500	513
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (Açıköğretim)	400	410
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu MYO	80	82
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İzmir MYO	70	72
MANİSA CELÂL BAYAR ÜNİVERSİTESİ Salihli MYO	80	69
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ Ali Rıza Veziroğlu MYO	65	67
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Afyon MYO	60	62
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ Köşk MYO	60	62
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ Çanakkale Sosyal Bilimler MYO	60	62
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İzmir MYO	60	62
FIRAT ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62
MARMARA ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62

NİĞDE ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ Niğde Sosyal Bilimler MYO	60	58
ORDU ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62
UŞAK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62

Kaynak: www.osym.gov.tr

2020 YKS tercih sonuçlarına göre kontenjanı dolu olan yerel yönetim programlarına bakıldığında öncelikle açıköğretim programları göze çarpmaktadır. Açıköğretim dışında da 26 programın kontenjanı dolu durumdadır ve bunların 4'ü ikinci öğretim programıdır. Diğer programların kontenjanlarının ilk tercihlerle dolmadığı söylenebilir.

Tablo 4. 2020 YKS Sonuçlarına göre Kontenjanı %100 Dolan Programlar ve Kazanan Öğrenci Sayısı

	KONTENJAN	KAZANAN
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ (Açıköğretim)	500	513
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ (Açıköğretim)	400	410
ANKARA YILDIRIM BEYAZIT ÜNİVERSİTESİ Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu MYO	80	82
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İzmir MYO	70	72
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ Ali Rıza Veziroğlu MYO	65	67
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Afyon MYO	60	62
AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ Köşk MYO	60	62
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ Çanakkale Sosyal Bilimler MYO	60	62
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ İzmir MYO	60	62
FIRAT ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62
MARMARA ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62
ORDU ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62
UŞAK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	60	62
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	55	57
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ Erdek MYO	50	52
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO (İ.Ö)	50	52
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ Biga MYO	50	52
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ Kozan MYO	50	52
HATAY MUSTAFA KEMAL ÜNİVERSİTESİ Antakya MYO	50	52
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ Ali Rıza Veziroğlu MYO (İ.Ö)	50	52
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ Muğla MYO	50	52
TEKİRDAĞ NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO	50	52
YALOVA ÜNİVERSİTESİ Çınarcık MYO	50	52
MERSİN ÜNİVERSİTESİ MYO	50	51
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ Muğla MYO (İ.Ö)	45	47
MALATYA TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ Battalgazi MYO	40	41
UŞAK ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler MYO (İ.Ö)	40	41
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ Beyşehir Ali Akkanat MYO	30	31

Kaynak: www.osym.gov.tr

Anadolu Üniversitesi ile Atatürk Üniversitesi Açıköğretim programlarının toplamda 900'ü aşkın kontenjanları, yerel yönetimler programlarındaki toplam kontenjanın 1/3'üne denk gelmektedir. Bu programların kontenjanının dolu olması ve önceki başlıkta da görüldüğü ve değinildiği gibi, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yerel Yönetimler Programının ilk sıralarda yer alan puana sahip olması, bu formattaki programın tercih edilirligine işaret etmektedir. Bu tercihin yerel yönetim birimlerinde halihazırda çalışanlar tarafından yapıp yapılmadığına yönelik bir araştırma anlamlı olabilir.

2019 yılının YKS tercihleri toplu incelendiğinde, yerel yönetimler programına yerleşenlerin diğer tercihlerinde %15 oranında yine bir yerel yönetimler programının olduğu, %7'lik oranda lisans programlarının olduğu, bunlardan sonra ise sırasıyla *işletme yönetimi*, *büro yönetimi* ve *yönetici asistanlığı*, *bankacılık ve sigortacılık*, *bilgisayar programcılığı*, *adalet*, *çocuk gelişimi*, *dış ticaret*, *turizm ve otel işletmeciliği* ile *tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik* programlarına yöneldikleri ayırt edilmektedir (bkz. yokatlas.yok.gov.tr).

2.4. Müfredat İtibariyle Programların Karşılaştırılması

2000'li yılların henüz başında yayınladıkları çalışmada Özgür ve Azaklı (2001: 69), *yerel yönetimler programlarının müfredatlarının lisans düzeyinde kamu yönetimi programları ile benzeştiğine ancak bunun çeşitlenme eğiliminde olduğuna da dikkat çekmişlerdi*. Günümüzde, yerel yönetimler programlarının müfredatları incelendiğinde siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümleriyle benzeşme yine görülmektedir. YÖK'ün ortak zorunlu dersleri dışında *kamu yönetimi*, *yerel yönetimler*, *siyaset bilimi*, *kentleşme ve çevre sorunları*, *kent analizi*, *idare hukuku*, *Avrupa Birliği*, *işletme*, *iktisat*, *temel hukuk*, *bilgisayar*, *kamu personel yönetimi*, *protokol bilgisi*, *maliye ve muhasebe* gibi bazı derslerin tüm üniversitelerdeki yerel yönetimler programlarında ortak olarak yer aldığı görülmektedir. Ayrıca, staj dersi zorunluluğu da tüm programlarda mevcuttur.

Bu dersler dışında bazı programların daha spesifik konuları içeren dersleri gerek zorunlu gerek seçmeli dersler kısmında müfredatlarına eklediği söylenebilir. Bunlar; *Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Yerel Yönetimler dersleri arasında kentsel estetik, yerel siyaset, finansal okuryazarlık, kent kültürü*; *Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Gönen MYO'da yerel siyaset, performans yönetimi, dijital bilgi teknolojileri, iş ve sosyal güvenlik hukuku*; *Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir MYO'da Toplumsal Cinsiyet, Kentsel Ulaşım, Zabıta Yönetimi*; *Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO; Doğal Afet Kaynaklı Kriz Yönetimi*; *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Çanakkale Sosyal Bilimler MYO; Kriz ve Afet Yönetimi, Atık Yönetimi*; *Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Şereflikoçhisar Berat Cömertoğlu MYO; Kamu Politikası Analizi, Zabıta Hizmetleri* olarak sayılabilir. Bu dersler, müfredata daha spesifik ve güncel konuları da ekleyerek programın günün gereksinimlerine göre güncel kalmasını ve/veya dış paydaşlarla olan iletişim sonucunda bölgesel ihtiyaçların karşılanmasını sağlamak ya da akademik personelin uzmanlığını yansıtmak amacıyla yönelik olabilmektedir.

Yerel yönetim birimlerinde çalışacak personelin nitelikli bireyler olarak istihdam edilmesi için yükseköğretim kurumlarındaki yerel yönetimler, kamu yönetimi ve siyaset bilimi ve kamu yönetimi bölümlerinin müfredatlarının iyi bir şekilde tasarlanması gerekir. Güncel gelişmelere ve dış paydaşların ihtiyaçlarına cevap veremeyen bir program müfredatı nitelikli bireylerin yetişmesi konusunda yetersiz kalacaktır. Özellikle yerel yönetimler alanında yapılan reformlar, teknolojik gelişmeler ve bu bağlamda değişen ihtiyaçların gözetilip müfredatlara yansıtılması gereklidir. Ayrıca, 2020 yılında başlayan pandemi neticesinde eğitim-öğretim metotları konusunda radikal değişimler olmuştur. Diğer sektörlerde olduğu gibi eğitim-öğretim faaliyetleri de çevrimiçi yürütülmeye başlamıştır. Bu doğrultuda, ders müfredatlarının ya da içeriklerinin web tabanlı eğitim, eğitsel dijital platformlar gibi ders ya da konuları da içerecek şekilde düzenlenmesi gerektiği söylenebilir. Öğrencilere bu konularda verilecek bilgiler, onların güncel gelişmelerin hızlı dönüşümüne ayak uydurmasını kolaylaştıracaktır. Ayrıca, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinde yer alan 5. Düzey (Ön lisans Eğitimi) Yeterlilikleri alana, iletişime ve öğrenmeye yönelik belirgin nitelikler ortaya koymuştur.

3. YEREL YÖNETİMLER EĞİTİM VE KARIYERİNDE GÜNCEL EĞİLİMLER

Mesleki eğitim çerçevesinde çalışma hayatı öncesinde ve sırasında olmak üzere başlıca iki tür eğitimden bahsedilebilir. Çalışma hayatının öncesinde genellikle ortaöğretim ve ön lisans programlarının yanında biraz da lisans programlarının bu yönde eğitim verdikleri görülebilir (Çobanlar, 2017: 38). Çalışma hayatının öncesinde kişinin, işe başlamadan önce yeterli ve gerekli bilgi ve donanıma sahip olması

sağlanır. Kamu hizmeti yürütmek gibi yerel, bölgesel ve ülke ölçeğinde son derece önemli bir sürecin aksamaması ve hatta nitelikli bir kamu politikası çıktısı elde edebilmek için bireylerin işinin kapsamı ile ilgili teorik ve pratik bilgiye sahip olması önemlidir. Yerel yönetimler programı eğitimini ve mezunlarının kariyer alternatiflerini bu kapsamda ele almak gerekir.

Geray'ın (1994) sözünü ettiği 1990'ların başında yapılan bir araştırmaya göre, atanmış ve seçilmiş yerel yöneticiler, bu alanda eğitilmiş personele fazlasıyla ihtiyaç duyulduğunu belirtmişler ve yerel yönetimler eğitimi veren kurumların artmasını talep etmişlerdir. Bu araştırmanın bulguları arasında özellikle belediyeciliğin özel bir eğitim alanı olduğu vurgulanmış, o dönem yeni açılan mahalli idareler liseleri olumlu karşılanmış, bu eğitimin ön lisans ve lisans aşamalarının da olması gerektiği belirtilmiştir (Geray, 1994: 188). Özgür ve Azaklı (2001: 64), 2000'li yılların başında yayınladıkları çalışmalarında mahalli idareler liselerinin ve ön lisans programlarının henüz yeni olduklarından söz etmektedirler. Aslan ise (2000: 80), yine 2000'li yılların başında yerel yönetimler programlarının ortaöğretim düzeyinde kapatılması gerektiğini ve bu eğitimin yükseköğretimde yaygınlaşmasını savunmuştur. O tarihten itibaren de yerel yönetimler alanının ön lisansta yaygınlaştığı görülmüştür. Günümüzde, söz konusu bu alanın lisans düzeyine doğru yönelimi olduğu dikkat çekmektedir. Yakın gelecekte lisans düzeyinde Yerel Yönetimler bölümlerinin artış göstereceği beklenebilir.

Yerel yönetimlerin özellikle yerelin ihtiyaçlarını karşılamak ve giderek çeşitlenen hizmetleri yürütmek durumunda olduğu göz önüne alındığında nitelikli çalışanlara gereksinim duyacağı söylenebilir. Bu gereksinimin iyi eğitilmiş bir işgücü ile karşılanmasının, yerel yönetimlerin faaliyetlerine muhtemelen olumlu yansıtacağı da öngörülebilir. Yerel yönetimlerin çalışan gereksinimlerinin karşılanması bakımından ilk akla gelen alanı, yerel yönetimler programları oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, yerel yönetimler programlarının verdikleri bilgilere bakıldığında, bu programların *belediyeler, il özel idareleri, köy tüzel kişilikleri, diğer kamu kurum ve kuruluşları* ve giderek artan şekilde bu kapsama dahil edilen, *özel sektör kuruluşlarının* ihtiyaç duyduğu *ara elemanların* yetiştirilmesini amaçladığı anlaşılmaktadır. Günümüzde *yerel yönetim programlarından mezun olanlar, yerel yönetim birimlerinde çalışanlar* şeklinde ifade edilebilecek bir önermenin pek çok istisnasının olabileceğini kabul etmek gerekir. Öncelikle yerel yönetim birimleri, farklı alanlarda eğitim görmüş işgücüne de ihtiyaç duyabildiklerinden veya onları tercih edebildiklerinden yerel yönetimler programı yanında pek çok alandan istihdam sağlayabilmektedirler. Diğer yandan yerel yönetim programı mezunlarının da farklı sektörlerde iş aramaları, biraz da yerel yönetim birimlerinin tercihlerinden dolayı olsa gerek, yaygındır.⁴ Buna bir de yerel yönetimlere yönelik tanımlanmış bir meslek alanına, benzer alandaki lisans programı mezunlarının ya da teknik özelliği ağır basan bir alanın mezunlarının da yönelebiliyor olmasını eklemek mümkündür. Yerel yönetimler programları öğrencilerinin *lisans tamamlama* olarak nitelendirilen *Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi* veya *Kamu Yönetimi* bölümlerinden mezun olmaları tabloyu tamamlamaktadır. Bu ve benzeri durumlar, neredeyse her alanda olduğu gibi, yerel yönetimler eğitiminde de çeşitlendirmeyi ve iş piyasasına yönelik eğilimleri izlemeyi gerekli kılmaktadır.

Son dönemde tercih listesinde yer alabilen yerel yönetimler programlarının sayısında önemli bir azalma olduğu dikkat çekicidir. Bunun bir tür dengelenme olup olmadığı, süreklilik gösterip göstermeyeceği konusunda yorum yapmak için henüz erken olduğu söylenmelidir. Zira yükseköğretime yönelik tercih eğilimleri oldukça değişken olabilmektedir. Yine de akademik kadro, kurumsal tarih, tanınırlık, kontenjan doluluğu ve coğrafi konum bakımından bazı yerel yönetimler programlarının öne çıktığını söylemek yanlış olmayacaktır.

Elbette, ara eleman yetiştirilmesi ve bunların işgücü piyasasında tutunabilmesi konusu, uzun süredir tartışılmaktadır. Ancak bunun için iş ve yeterliliklerin tanımlanması önemli bir öncelik olarak kabul edilmelidir. Yerel yönetimler programlarının mezunlarının hangi yeterliliklere sahip olacağı, yerel

⁴ Yüceyılmaz vd.'nin (2014: 57), Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Kuyucak MYO Yerel Yönetimler Programında yaptıkları bir anketin sonucuna göre bu öğrencilerin istihdam beklentilerinin ağırlıklı olarak *memurluk* olduğu, mutlaka yerel yönetim birimlerinde istihdam beklentisinin ise oldukça az olduğu görülmektedir.

yönetim birimlerinin ya da diğer kamu veya özel sektör kuruluşlarının bu alanda yetişmiş kişiye nerede ihtiyaç duyacağı gibi noktaların ilgili kesimlerin talep, beklenti ve katılımlarıyla oluşturulması gerekir.

Başlıca mevzuata bakıldığında 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi ile getirilen sınırlama belediyeleri personel istihdamı konusunda daha dikkatli davranmaya yönlendirmektedir. Bu kanuna ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'na dayanılarak çıkartılan norm kadro yönetmelikleri ile mahalli idarelerde personel istihdamına belli bir disiplin getirilmiştir. 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesi nitelikli personel istihdamını kolaylaştıran hükümler ihtiva etmektedir (2019 Yılı Mahalli İdareler Genel Faaliyet Raporu). 2019 tarihli Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliği'ne göre, yerel yönetimlere iki şekilde ilk atama yapılabilmektedirler. Bunlardan ilki, *merkezi yerleştirme yoluyla atama* iken diğeri, *idare tarafından yapılacak sınav yoluyla atama* olarak tanımlanmıştır. KPSS B grubu sınavın birinci yöntemde asıl, ikinci yöntemde önkoşul olduğu görülmektedir. Yerel yönetimlerin lisans mezunu eleman istihdam etmeye yönelmeleri, yerel yönetimler ön lisans eğitimi ve tercih edilirliliği bakımından belirleyicidir. Buna ek olarak yerel yönetimler personelinin toplam kamu personeli içindeki oranının %5,1 olduğu ve bu oranın da azalma eğilimi gösterdiği söylenebilir. Üstelik son dönemde yerel yönetimlerin eleman alımlarında ağırlıklı olarak lisans mezunlarına yönelik kadro açıklarını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla yerel yönetimler programlarının kendi alanındaki istihdam olanakları oldukça kısıtlı hale gelmiş görünmektedir.⁵

Ülkemizde iş alanlarında eğitim alanı-meslek ilişkisine dayalı katı bir prosedür olmadığı için programdan mezun kişiler mezuniyet alanları dışında da işe girebilmektedirler. Ancak yine de mezunların zabıta hizmetleri, belediyelerin ve kaymakamlıkların özel kalem müdürlükleri, belediye ve kaymakamlıklar içinde yer alan kamu hizmeti yürütülmesi ile ilgili çeşitli birimler, il özel idareleri, belediye şirketleri vs. kurumlarda istihdam edilmesinin daha yararlı olacağı söylenebilir. Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporunda, yerel yönetimler personelinin yerel yönetimler ya da kamu yönetimi eğitimi alanlardan seçilmesi yönünde istihdam politikasından bahsedilmektedir. Ayrıca, 2019 yılı Nisan ayında Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi ile Türkiye Belediyeler Birliği ortaklığında organize edilen *Yerel Yönetimlerin Lisans Öğreniminde Kariyer Planlama Çalıştayında*; “Yerel Yönetimler Lisans Mezunlarının Yerel Yönetimlerde İstihdamı ve Akademik Açından Hukuki Statüleri” ile “Yerel Yönetimler Lisans Mezunlarının Kariyer Mesleklere Girebilmeleri İçin Alınması Gereken Tedbirler” başlıklı iki oturum gerçekleştirilmiştir.⁶ Bu tür bir çalıştayın ön lisans yerel yönetimler programı için veya bütüncül bir bakış açısıyla yapılması gerekir.

Kamu hizmetlerinin etkin ve verimli görülmesi esasına dayanılarak; bu hizmetleri görececek kişilerin nitelikli ve donanımlı kişilerden oluşması önemlidir. Ancak burada şöyle bir soru ortaya çıkmaktadır; bu kişilerin yeterliliklerini ölçecek gösterge nedir? Örneğin, bir yerel yönetimler ön lisans ya da kamu yönetimi lisans bölümünden mezun olmak (yabancı dil bilgisi, analitik düşünme, entelektüel bilgi vs. gibi faktörler dışında) yerel yönetimler biriminde çalışmak için yeterli midir? Herhangi bir yerel yönetim biriminde teknik ve özel bir uzmanlık isteyecek işler hariç diğer idari birimlerde ön lisans ya da kamu yönetimi lisans bölümünden mezun olanlara öncelik mi tanınmalıdır? Bu gibi soruları çoğaltabilmekle birlikte katı bir eğitim-meslek sınıflandırması hem mümkün değildir hem de adaletli olmayacaktır. Ayrıca, modern anlayış da bu tür bir katı sınıflandırmayı artık kabul etmemektedir. Yine de Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi (TYYÇ⁷)'nde yer alan rapora göre; *İşletme ve Yönetim Bilimleri Temel Alanı, özel sektör ve kamu sektöründe, işletme ve yönetim fonksiyonlarının tamamına ilişkin istihdam alanlarına ilişkin mesleğe (sektöre) yönelik alanları kapsamaktadır. Temel alandaki ön lisans*

⁵ Saha araştırmalarını içeren Yerel Yönetim çalışmalarına bakıldığında ilgili birimde çalışanların demografik bilgileri kısmında eğitim düzeylerine göre sınıflandırmalar yapılmıştır. Bunun yanında, bu tür çalışmalarda üniversite mezunu yerel yönetimler çalışanlarının mezun oldukları bölümlerin de sorulmasının alan yazımına faydalı olacağı düşünülmektedir.

⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz: <https://siyasal.marmara.edu.tr/notice/yerel-yonetimlerin-lisans-ogreniminde-kariyer-planlama-calistayi>

⁷ Yerel Yönetimler programı, Türkiye Yükseköğretim Yeterlilik Çerçevesindeki (TYYÇ) sınıflandırmaya göre ISCED Kodu 34 olup “İşletme ve Yönetim Bilimleri” temel alanında yer almaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz <http://tyyc.yok.gov.tr/?pid=25>

programlarında doğrudan sektöre (mesleğe) yönelik işgücü hazırlamak söz konusu iken, lisans programları mezunları da sektöre ilişkin insan kaynağı ve yönetici adayları olarak hazırlanabileceği gibi, işletme ve yönetim bilimlerinin bütün uzmanlık alanlarında, yönetim, pazarlama, finans, muhasebe, denetim, insan kaynakları yönetimi, kamu yönetimi ve siyaset bilimi gibi alanlarda yüksek lisans ve doktora dereceleri alabilir şeklinde tanımlamanın bulunması programın ve mezunlarının geleceği açısından önemlidir.

Yerel yönetim birimlerinde çalışanlar kamu yönetimi alanında hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim almaktadır. İstihdam edilen personelin yerel yönetimler ön lisans ya da kamu yönetimi lisans bölümünden mezun olması hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim faaliyetlerinin başarısını da etkileyeceği açıktır. Ancak, son yıllarda yapılan KPSS Ön Lisans sınavı ile gerçekleşen memur atamalarında ön lisans düzeyinde yerel yönetimler programı mezunlarına herhangi bir kadronun verilmediği görülmüştür. Aynı birimde yer alan ve sosyal bilimlerden olan bölümlere kadro verilirken yerel yönetimler bölümü mezunlarına kadro verilmemesi bölümün geleceğini büyük ölçüde olumsuz etkilemektedir. Ayrıca, belediyelerin personel alım ilanlarına bakıldığında da benzer bir durum görülmektedir. Sadece birkaç belediyenin toplamda çok sınırlı bir kadro sayısı ile yerel yönetimler mezunu özel şartı koyduğu görülmüştür. Bunun dışındaki alımlarda ise, lisans düzeyi arandığı saptanmıştır.

Yerel yönetim programlarının bir diğer dezavantajı kendisiyle ilgili doğrudan bir mesleki tanımın yapılamamasıdır. Örneğin, ön lisans düzeyinde teknik bir program, Bankacılık ve Sigortacılık programı, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı gibi programları doğrudan bir meslekle eşleşebilirken yerel yönetimler programı için böyle bir şey söz konusu değildir. Bununla birlikte, bireylerin istihdam tercihleri, yerel yönetimlerin personel alımlarındaki nitelik kriterleri ve daha önce de bahsedildiği gibi ön lisans düzeyinde gerçekleşen KPSS sınav puanı ile kamu kurumu atamalarında Yerel Yönetimler programı mezunlarına kadro verilmemesi gibi sebeplerle mezunlar farklı alanlarda iş aramaktadırlar.

4. SON SAPTAMA VE ÖNERİLER

- Yerel yönetimler ön lisans programının tercih edilirliliği azalma eğilimindedir.
- Marmara Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nin yerel yönetimler programlarının tercih edilebilirlik ve imaj açısından ön plana çıktığı görülmektedir.
- Konya, Çanakkale, Aydın ve Hatay'da birden fazla yerel yönetimler programları revaçtadır.
- Memur atamalarında yerel yönetimler programı mezunları dezavantajlı durumdadır.
- Yerel yönetimler alanında ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim ile istihdam alanlarını ele alan kapsamlı bir çalışma yapılması gereklidir.
- Yerel yöneticilere ve yerel yönetim birimlerinde çalışanlara yönelik sertifikasyon programının düzenlenmesi örneğin muhtarların eğitime katılması ve böylelikle sertifika alabilmesi yararlı olacaktır.
- Açıköğretim Fakültesi Yerel Yönetimler programları da talep görmektedir. Bunların, yerel yönetimlerde çalışanlar tarafından tercih edilirliliğini, neden ve sonuçlarını ele alan bir çalışma yararlı olacaktır.

- Yerel yönetim eğitimi ile uygulamasını birbiriyle ilişkilendiren proje, staj, danışmanlık gibi araçların daha fazla işler hale getirilmesi her iki alana da katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi web sayfası <http://anadolu.edu.tr> (Erişim Tarihi:01 Eylül 2020).
- APAYDIN, Ç. ve KAPUCU M. S., (2017), “Üniversiteyi Tercih Etme, Akademik İtibar ve Sosyal Etkinlik Arasındaki İlişki: Akdeniz ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Lisans Öğrencileri Örneği”, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, Cilt 23, Sayı 2, 199-222.
- ASLAN, O. E., (2000), “Yerel Yönetimlerde Hizmet Öncesi Eğitim”, Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, Cilt 9, Sayı 4, 71-85.
- ÇATI, K., İŞTAR, E. ve ÖZAN, H., (2016), “Üniversite Tercihlerine Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi: Türkiye Geneline Bir Alan Araştırması” Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, Cilt:6, Sayı:2, 163-177.
- ÇOBANLAR, İ., (2017), Türkiye’de Yerel Siyasetçilerin Eğitimi: Aydın İli Örneği, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Aydın.
- Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir Meslek Yüksekokulu (İMYO) web sayfası <http://imyoeu.edu.tr/tr/> (Erişim Tarihi:01 Eylül 2020).
- ERYİĞİT, B. H. ve AKPINAR A., (2020), “Türkiye’de Yerel Yönetimler Lisans Eğitimi Tecrübesi: Mevcut Durumu, Sorunlar ve Geleceğine Yönelik Bir İnceleme”, Tesam Akademi Dergisi, 7(2), 301-329
- GERAY, C., (1994), “Belediyeçilik Eğitimine Duyulan Gerekçinim ve Öneriler”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi (Prof. Dr. Yılmaz Günal'a Armağan), Cilt: 49, Sayı: 3-4, 185-198).
- KARADAĞ, E., ve YÜCEL C., (2020), “Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması”, Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı Yayınları.
- KİRİŞ, H. M. ve GÜL, H., (2017) “Büyük Veri Analizi Temelinde Türkiye’de Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi (SBKY) ile Kamu Yönetimi (KY) Bölümleri Sıralaması ve Değerlendirmesi”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi Y.2017, C.22, Kayfor15 Özel Sayısı, s.2109-2131.
- Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu web sayfası <http://meobs.marmara.edu.tr> (Erişim Tarihi:01 Eylül 2020).
- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu Web Sitesi, <http://muglayob.mu.edu.tr/tr/bolum-hakkinda-1241> (Erişim Tarihi:01 Eylül 2020).
- ÖSYM Web Sayfası <https://www.osym.gov.tr/TR,19415/kpss-20201-bazi-kamu-kurum-ve-kuruluslarinin-kadro-ve-pozisyonlarına-yerlestirme--icin-tercih-kilavuzu-ve-tablolar.html>(Erişim Tarihi:07 Ekim 2020).
- T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, 2019 Yılı Genel Faaliyet Raporu <https://webdosya.csb.gov.tr/db/yerelyonetimler/icerikler//2019-yili-mahall--i-dareler-genel-faal-yet-raporu-18082020-20200818142825.pdf> (Erişim Tarihi:13 Aralık 2020).

T.C. Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018 Yerel Yönetimler Özel İhtisas Komisyonu Raporu, ISBN 978-605-4667-65-9, YAYIN NO: KB: 2868-ÖİK: 718, 2014, Ankara.

Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesi <http://tyyc.yok.gov.tr> (Erişim Tarihi:10 Aralık 2020).

YÜCEYILMAZ, Y., KIZILYALÇIN A. Ve ALPTEKİN D., (2014), “Yerel Yönetimler Programı Öğrencilerinin İstihdamı ve İstihdam Beklentileri Üzerine Bir Araştırma”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO Cilt 17, Sayı 1, 39-64.

Yüksek Öğretim Kurumu YÖK ATLAS Web Sayfası, <https://yokatlas.yok.gov.tr/> (Erişim Tarihi:07 Ekim 2020).

2019 Tarihli Mahalli İdarelere İlk Defa Atanacaklara Dair Sınav ve Atama Yönetmeliği <https://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim Tarihi:10 Kasım 2020).

5302 Sayılı İl Özel İdaresi Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim Tarihi:10 Kasım 2020).

5393 Sayılı Belediye Kanunu <https://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim Tarihi:10 Kasım 2020).